

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी श्री. अशोक शंकर चिखलकर व श्री. प्रकाश शंकर चिखलकर यांचे प्रकरणी रिट याचिका क्र.१३१८०/२०१७ व क्र.३१५३०/२०१७ मध्ये, दि.२३/०१/२०१९ रोजी तसेच, मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांनी रिक्हीजन ॲप्लीकेशन क्र.६८ व ६९ मध्ये, दि.२३/०२/२०१६ रोजी दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : एस-३०/२०१९/प्र.क्र.१२७/फ-१२

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- ३० जून, २०२५.

- वाचा :-** १) मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांचा तक्रार युएलपी क्र.५६ व ५७/२००२ मधील दि.०३/०९/२००३ चा न्याय निर्णय.
- २) मा. कामगार न्यायालय, कोल्हापूर यांचा किरकोळ अर्ज (युएलपी) क्र.१३ व १४/२००३ मधील दि.११/०५/२००५ व दि.२९/०४/२०११ चा न्याय निर्णय.
- ३) मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांचा रिक्हीजन (युएलपी) अर्ज क्र.७२ व ७३/२००५ मधील दि.०४/०१/२००७ चा न्याय निर्णय.
- ४) मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांचा रिक्हीजन अर्ज (युएलपी) क्र.६८ व ६९/२०११ मधील दि.२३/०२/२०१६ चा न्याय निर्णय.
- ५) मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, यांचा रिट याचिका क्र.१३१८० व ३१५३०/२०१७ मधील दि.२३/०१/२०१९ चा न्याय निर्णय.
- ६) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर यांच्या कार्यालयाचे पत्र क्र.कक्ष-७ (२)/आस्था-३/प्र.क्र.१७/१६-१७/९/१९-२०, दि.०८/०४/२०१९.
- ७) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर यांच्या कार्यालयाचे पत्र क्र.कक्ष-१०/७(२)/आस्था-३/प्र.क्र.१७/(१६-१७)/३९८/२०१९-२०, दि.१४/०१/२०२०.
- ८) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर यांच्या कार्यालयाचे पत्र क्र.कक्ष-१०/७(२)/आस्था-३/प्र.क्र.१७(१६१७)/३८१/२१-२२, दि.१८/०२/२०२२.
- ९) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), नागपूर यांच्या कार्यालयाचे पत्र क्र.कक्ष-विधी-३१/७/(२)/आस्था-३/प्र.क्र.१७/(१६-१७)/१५७६/२४-२५, दि.१८/०३/२०२५.
- १०) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक, क्र.वेतन-१०१८/प्र.क्र.३४/सेवा-३, दि.१७/०८/२०२३.

प्रस्तावना :-

वनविभागामार्फत सन १९८९-९० व १९९०-९१ या कालावधीत जोतिबा परिसर विकास योजना राबविण्यात आली असून, सदरची योजना देवस्थान समितीकडे वर्ग करण्यात आली.

श्री.अशोक शंकर चिखलकर व श्री. प्रकाश शंकर चिखलकर यांनी ऑक्टोबर १९९१ ते जानेवारी १९९६ या कालावधीत वनविभागाकडे मजूरीवर काम केले होते. सन १९९७ ते दि.२८/०२/२००२ पर्यंत दोन्ही तक्रारदार मजूर हे जोतिबा परिसर विकास समितीकडे काम करीत होते. सदरहू कालावधीतील त्यांचे मजूरीचे वाटप देवस्थान समितीमार्फत देण्यात येणाऱ्या अनुदानातून केले जात होते.

२. जोतिबा परिसर समितीच्या दि.२०/०२/२००२ च्या सभेमध्ये घेतलेल्या निर्णयानुसार दोन्ही तक्रारदार मजूरांना दि.०१/०३/२००२ पासून कामावरून कमी करण्याचे आदेश सचिव, जोतिबा परिसर विकास समिती तथा उपविभागीय वन अधिकारी, करवीर यांनी दि.२८/०२/२००२ अन्वये दिले. त्याविरोधात तक्रारदार यांनी सेवा सलगतेसह पुर्ववत कामावर घेण्यासंदर्भात मा. कामगार न्यायालय, कोल्हापूर येथे अनुक्रमे तक्रार युएलपी क्रमांक ५६ व ५७/२००२ दाखल केली असून, मा.न्यायालयाने दि.०३/०९/२००३ रोजी तक्रारदारांचे बाजूने निर्णय दिला. सदरहू निर्णयाविरुद्ध देवस्थान कमिटी व वनविभागामार्फत मा. कामगार न्यायालय, कोल्हापूर येथे किरकोळ अर्ज (युएलपी) क्र.१३ व १४/२००३ दाखल करण्यात आला असून, मा. कामगार न्यायालयाने त्यांचे आदेश दि.११/०५/२००५ अन्वये फेटाळले असल्याने, वन विभागाने मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर येथे रिक्हीजन अर्ज (युएलपी) क्र.७२ व ७३/२००५ दाखल केली होती. त्यामध्ये मा. औद्योगिक न्यायालयाने दि.०४/०१/२००७ मध्ये प्रकरण पुनश्च: मा. कामगार न्यायालयाकडे परत करण्याचे आदेश पारित केले. तदनंतर मा. कामगार न्यायालयाने दि.२९/०४/२०११ रोजी आदेश पारित करून प्रकरण निकाली काढले.

३. मा. कामगार न्यायालयाच्या उक्त निर्णयानुसार विभागामार्फत रु.२५,०००/- इतकी रक्कम मा.न्यायालयात यांनी जमा करण्यात आली. तथापि, जोतिबा विकास परिसर समितीने त्यांचा हिस्सा न्यायालयात भरला नाही. प्रकरणी मा. कामगार न्यायालय, कोल्हापूर यांच्या दि.२९/०४/२०११ च्या निर्णयाविरुद्ध दोन्ही तक्रारदार मजूरांनी मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर येथे रिक्हीजन अर्ज (युएलपी) क्र.६८ व ६९/२०११ दाखल केली असून, मा. न्यायालयाने दि.२३/०२/२०१६ रोजी एकत्रितरित्या निर्णय दिलेला आहे. सदर निर्णयाविरुद्ध मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे रिट याचिका याचिका क्र.१३१८० व क्र.३१५३०/२०१७ दाखल करण्यात आली असून, मा.न्यायालयाने दि.२३/०१/२०१९ रोजी निर्णय दिला असून, त्यानुसार मा. औद्योगिक न्यायालयाच्या आदेशाप्रमाणे कार्यवाही करणे अपेक्षित होते.

४. तथापि, प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), नागपूर यांच्या दि.०८/०४/२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये, मा. उच्च न्यायालयाने दि.२३/०१/२०१९ रोजी दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध मा. सर्वोच्च न्यायालयात एस.एल.पी. दाखल करण्याबाबत सादर केलेल्या प्रस्तावास विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी दि.०५/०८/२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये मान्यता दिली असून त्यानुसार कार्यवाही करण्याच्या सूचना दि.१४/०८/२०१९ च्या शासन पत्रान्वये देण्यात आल्या आहे. मा. सर्वोच्च न्यायालय येथील शासकीय अभियोक्ता यांनी नमूद करण्यात आलेले कारण SLP दाखल करण्यायोग्य नसल्याने, सदरचे पत्र मागे घेण्याबाबत शासनास कळविले. त्यानुषंगाने विधी व न्याय विभागाने दि.१४/०७/२०२३ च्या पत्रान्वये प्रकरणी SLP दाखल

करण्यात येवू नये असे निर्देश दिले असून त्यानुसार कार्यवाही करण्याबाबत प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), नागपूर यांना दि.२४/०७/२०२३ च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले.

५. दरम्यानच्या काळात मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांनी रिव्हीजन अर्ज (युएलपी) क्रमांक ६८ व ६९/२०११ मध्ये दि.२३/०२/२०१६ रोजी दिलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी अद्याप झालेली नसल्यामुळे दोन्ही मजुरांनी मा. कामगार न्यायालय, कोल्हापूर येथे क्रिमिनल युएलपी क्र.१० व ११/२०१६ दाखल केलेल्या असून सद्यःस्थितीत सदरील दोन्ही युएलपी न्यायप्रविष्ट आहे.

६. प्रस्तुत प्रकरणी, मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांनी रिव्हीजन अपीलेशन अर्ज क्र.६८ व ६९/२०११ मध्ये दि.२३/०२/२०१६ तसेच, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी रिट याचिका क्र.१३१८० व क्र.३१५३०/२०१७ मध्ये दि.२३/०१/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने त्यांना देय होणारी थकबाकीची रक्कम रु.९,६७,७६७/- इतकी मागणी क्र. सी-७, २४०६ या लेखाशिर्षांतर्गत उपलब्ध करून देण्याबाबत अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (प्रशासन-दुय्यम संवर्ग), नागपूर यांनी वाचा क्र.९ येथील दि.१८/०३/२०२५ अन्वये शासनास विनंती केली आहे.

७. श्री. अशोक चिखलकर व श्री. प्रकाश चिखलकर, रोजंदारी मजूर यांच्या प्रकरणी, मा.उच्च न्यायालयाचे दि.२३/०१/२०१९ व मा. औद्योगिक न्यायालयाचे दि.२३/०२/२०१६ रोजीच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने तक्रारदार श्री. अशोक चिखलकर व श्री. प्रकाश चिखलकर यांना मार्च, २००२ ते नोव्हेंबर, २०१९ या कालावधीतील मजुरीची देय होणारी ५०% म्हणजे प्रत्येकी रु.४,८३,८८१/- याप्रमाणे एकूण रक्कम रु.९,६७,७६२/- (अक्षरी रुपये नऊ लाख सडुसष्ट हजार सातशे बासष्ट रुपये फक्त) एवढी मागणी क्र. सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, १०१ (०२) (०२) योजनेत्तर कुत्रिम पुर्ननिर्मिती, (२४०६-०१२२) गौण शीर्ष (०२) मजुरी अनावर्ती या लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२५-२०२६ या आर्थिक वर्षामध्ये उपलब्ध असलेल्या तरतूदीतून अदा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

श्री. अशोक शंकर चिखलकर व श्री. प्रकाश शंकर चिखलकर, रोजंदारी मजूर यांच्या प्रकरणी, मा. औद्योगिक न्यायालय, कोल्हापूर यांनी रिव्हीजन अर्ज (युएलपी) क्रमांक ६८ व ६९/२०११ मध्ये, दि.२३/०२/२०१६ रोजी तसेच, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी रिट याचिका क्र.३१५३०/२०१७ व क्र.१३१८०/२०१७ मध्ये, दि.२३/०१/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने तक्रारदार श्री. अशोक शंकर चिखलकर व श्री. प्रकाश शंकर चिखलकर यांना मार्च, २००२ ते नोव्हेंबर, २०१९ या कालावधीतील मजुरीची देय होणारी ५०% म्हणजे प्रत्येकी रु.४,८३,८८१/- याप्रमाणे एकूण रक्कम रु.९,६७,७६२/- (अक्षरी रुपये नऊ लाख सडुसष्ट हजार सातशे बासष्ट रुपये फक्त) एवढी मागणी क्र. सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, १०१ (०२) (०२) योजनेत्तर कुत्रिम पुर्ननिर्मिती, (२४०६-०१२२) गौण शीर्ष (०२) मजुरी अनावर्ती या लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२५-२०२६ या आर्थिक वर्षामध्ये उपलब्ध असलेल्या तरतूदीतून अदा करण्यास या शासन निर्णयान्वये शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. श्री. अशोक शंकर चिखलकर व श्री. प्रकाश शंकर चिखलकर यांना अदा करावयाच्या मजुरीची देय होणाऱ्या रक्कमेची परिगणना अचूक असल्याची खातरजमा मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), कोल्हापूर यांच्या कार्यालयाची राहिल. तसेच, वाचा येथील अ.क्र.१०, वित्त विभाग, शासन परिपत्रक दि.१७/०८/२०२३ मधील मागदर्शक तत्वानुसार कार्यवाही करावी.

३. उक्त खर्च मागणी क्र. सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीवन, १०१ (०२) (०२) योजनेत्तर कुत्रिम पुर्ननिर्मिती, (२४०६-०१२२) गौण शीर्ष (०२) मजुरी अनावर्ती या लेखाशिर्षातर्गत सन २०२५-२६ या वित्तीय वर्षात मंजूर तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

४. सदरचा शासन निर्णय, वित्त विभाग, अनौ.संदर्भ क्र.२०८/२०२५/व्यय-१०, दि.२४/०४/२०२५ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२५०६३०१७२९५७७६१९ असा आहे. सदरचा शासन निर्णय डिटीजल स्वाक्षरीने साक्षात्कीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संतोष ज. काळे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- २) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (प्रशासन-दुय्यम संवर्ग), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
- ४) महालेखापाल-१/२ (लेखा परीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
- ५) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), कोल्हापूर.
- ६) उपवनसंरक्षक, कोल्हापूर.
- ७) जिल्हा कोषागार अधिकारी, कोल्हापूर.
- ८) कार्यासन अधिकारी (व्यय-१०), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) कार्यासन अधिकारी (ब-१ / फ-२), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) निवडनस्ती (फ-१२), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.